ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಂಗನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರ ಕೊಡುಗೆ

ಅರುಣ್‌ಕುಮಾರ್ ಬಿ. [1] & ಕೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯ[2]

[1]ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲಾ ವಿಭಾಗ,
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

[2]ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು, ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲಾ ವಿಭಾಗ,
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15343656

ABSTRACT:

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತ ಅವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಕನ್ನಡ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ, ಜಾತ್ರೆ, ಕೋಲ, ರಥೋತ್ಸವ, ಪದ–ದಾನಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವು. ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಕಂಪನಿಯವರು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಾಗ ಅಲ್ಲಿ ‘ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾ’ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಟಕದ ಕಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತರಾದರು. ನಂತರ ಅವರು ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಡಾ. ರಾಜಕುಮಾರರಂತಹ ಹಿರಿಯರ ನಟರ ಜೊತೆಗೆ ಅಭಿನಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣನವರು ಕಾರಂತರನ್ನು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬನಾರಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಲಿತರು. ಅಲ್ಲಿಯ ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಿಹೆಚ್. ಡಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. 1962ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಡ್ರಾಮಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಪದವಿ ಪಡೆದರು.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. ದೆಹಲಿಯ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಗಹನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. 1970ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ನವೀನ ತಂತ್ರಗಳು, ವೈಭವ, ಸಂಗೀತ, ಮತ್ತು ನೃತ್ಯವನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ರಂಗಭೂಮಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ನಂತರ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಅಲ್ಕಾಜಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 1969 ಮತ್ತು 1972 ರ ನಡುವೆ ಅವರು ನವದೆಹಲಿಯ ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ದಂಪತಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಕಾರಂತರು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವರು ಹಯವದನ, ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಕು, ಹುಚ್ಚು ಕುದುರೆ, ಏವಂ ಇಂದ್ರಜಿತ್, ಈಡಿಪಸ್, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಜೋಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ತವರ ನೆರಳು, ಹುಟ್ಟುವ ಬಡಿದರೆ, ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸ ಮತ್ತು ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲದೆ, ಪಂಜರ ಶಾಲೆ, ನೀಲಿ ಕುದುರೆ, ಹೆಡ್ಡಾಯಣ, ಅಳಿಲು ರಾಮಾಯಣ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ಸಹ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ನಿರ್ದೇಶನದ ನಾಟಕಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಆಸಕ್ತಿ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಅಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಂಗಾಯಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು. 1981ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಮೋಘ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಭಾರತದ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೂ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ನಿರ್ದೇಶಕ, ರಂಗಭೂಮಿ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆ, ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

1929ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಬಾಬುಕೋಡಿ ಸಮೀಪದ ಮಂಚಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬಾಬುಕೋಡಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಕಾರಂತರ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಒಲವು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರು ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ರಂಗಭೂಮಿಯೊಂದಿಗಿನ ಅವರ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನ– ಅವರು ಪಿ. ಕೆ ನಾರಾಯಣರವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ 'ನನ್ನ ಗೋಪಾಲ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿದರು. ಇವರು ಬಾಬುಕೋಡಿ ನಾರಣಪ್ಪಯ್ಯ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಮೊದಲ ಪುತ್ರ. ಬೋಯಣ್ಣ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗುವಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೆಳೆದಂತೆ, ಅವರ ಕುತೂಹಲದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಕಿವಿಗಳು ಯಕ್ಷಗಾನ, ಜಾತ್ರೆ, ಕೋಲ, ರಥೋತ್ಸವ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವು.

ತಮ್ಮ 3ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೋಯಣ್ಣ ಅವರು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಬಾಲವನದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ವಿಭಿನ್ನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿದರು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುಬ್ಬಿ

ಥಿಯೇಟರ್ ಕಂಪನಿಯವರು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟು 'ಕೃಷ್ಣಲೀಲಾ' ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಕನಸುಗಳು ಅರಳತೊಡಗಿದವು. ನಂತರ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ನಂತರ ಅವರು ಪೌರಾಣಿಕ ಗುಬ್ಬಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಕಂಪನಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರು, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಡಾ. ರಾಜಕುಮಾರ್, ಬೆಳ್ಳಾವೆ ನರಹರಿಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಹುಣಸೂರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಕು. ರಾ. ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಜಿ. ವಿ ಅಯ್ಯರ್, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಜೊತೆ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಕಾರಂತರನ್ನು ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮಾಡಲು ಬನಾರಸ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು, ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಗುರು ಓಂಕಾರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದರು. 1956–58 ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಬನಾರಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪ್ರಬಂಧವಾಗಿ 'ಲಯ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಕಾವ್ಯ'ವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು. 'ರಂಗಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ನಾಟಕಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಮಂಡಿಸಿದ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ದೊರೆಯಿತು. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರೊ. ಹಜಾರಿಪ್ರಸಾದ್ ದ್ವಿವೇದಿ ಅವರು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದರು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಸ್ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರು ದೆಹಲಿಯ ಪಟೇಲ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. ದೆಹಲಿಯ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ 'ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ' ಆರಂಭಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಗಹನವಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅವರು 1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರು ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ನವೀನ ತಂತ್ರಗಳು, ವೈಭವ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯವನ್ನು ತರುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ರಂಗಭೂಮಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ಅದ್ಭುತವಾದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

ಕಾರಂತರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿ ಪ್ರೇಮಾ ಕಾರಂತರೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ನಾಟಕ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಬೆನಕ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರೇಮಾ ಕಾರಂತರು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾರಂತರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ನಂತರ ಅವರು 1962 ರಲ್ಲಿ ನವದೆಹಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಪದವಿ ಪಡೆದರು, ನಂತರ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಅಲ್ಕಾಜಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ. 1969 ಮತ್ತು 1972 ರ ನಡುವೆ, ಅವರು ನವದೆಹಲಿಯ ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ನಂತರ ದಂಪತಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರು ಯುಆರ್ ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ

ಕೆಲವು ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಚಲನಚಿತ್ರ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಂತರ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು, ಈ ಬಾರಿ 1977ರಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಕಾರಂತರು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಭಾರತದ ದೂರದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು. ಅವರು ಚೆನ್ನೈನ ಮಧುರೈವರೆಗಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ನಂತರ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತ್ ಭವನದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂಡಲದ ರೆಪರ್ಟರಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿತು. ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರಂಗಭೂಮಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಭೂಪಾಲ್‌ನ ಭಾರತ್ ಭವನದ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ, ಅವರು 1973ರಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. 1980ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಭಾರತ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ರಂಗಮಂಡಲ ರೆಪರ್ಟರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮರಳಿದರು. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರೆಪರ್ಟರಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಈಗ ಪೌರಾಣಿಕ ಭಾರತ ಭವನದ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸೃಜನಶೀಲ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರು.

ರಂಗಮಂಡಲದಲ್ಲಿ, ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ನಟರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಜಾನಪದ ವೃತ್ತಿಪರರನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ರೆಪರ್ಟರಿಯು ಅದರ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಸಹ ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹಿಂದಿಯ ಹೊರತಾಗಿ, ಬುಂದೇಲ್ಖಂಡಿ, ಮಾಲವಿ ಮತ್ತು ಛತ್ತೀಸ್ಗಢಿಯಂತಹ ಉಪಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಟಿಕೆಟ್-ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು.

ಅಲರಿಪ್ಪು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಡ್ರಾಮಾ-ನವದೆಹಲಿಯ ಏಕೀಕರಣದೊಂದಿಗೆ, ಕಾರಂತರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಸುರಭಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ, ಕಾರಂತರು ಮೂರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು ಮತ್ತು 'ಭೀಷ್ಮ', 'ಚಂಡಿಪ್ರಿಯ' ಮತ್ತು 'ಬಸ್ತಿದೇವತಾ ಯಾದಮ್ಮ' ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಕಾರಂತರು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತರಲು ತಮ್ಮ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆದರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಸಮರ್ಪಣೆ.

1981 ಮತ್ತು 86 ರ ನಡುವೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸೇವೆ

ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಂತರ, ಕಾರಂತರು 1989 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೆಪರ್ಟರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿತು, ಅದನ್ನು ಅವರು ರಂಗಾಯಣ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದರು ಮತ್ತು 1995 ರವರೆಗೆ ಅದರ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದರು. ಈಗ ನಾಲ್ಕು ರಂಗಾಯಣಗಳಿವೆ. ಮೈಸೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಂಗಾಯಣಗಳು ಅವರ ಕನಸು ನನಸಾಗಿದ್ದವು. ಕಾರಂತರು ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ತೆಲುಗು, ಮಲಯಾಳಂ, ಪಂಜಾಬಿ, ಉರ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಯವದನ, ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಕು, ಹುಚ್ಚು ಕುದುರೆ, ಏವಂ ಇಂದ್ರಜಿತ್, ಈಡಿಪಸ್, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಜೋಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ತವರ ನೇರಳು, ಹುತ್ತವ ಬಡಿದರೆ, ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ, ಚಂದ್ರಹಾಸ ಮತ್ತು ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ ಇವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ನಾಟಕಗಳು ಅಲ್ಲದೆ ಪಂಜರ ಶಾಲೆ, ನೀಲಿ ಕುದುರೆ, ಹೆಡ್ಡಾಯಣ, ಅಳಿಲು ರಾಮಾಯಣ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ನಾಟಕಗಳ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಯವದನ:

ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ನಾಟಕಕಾರ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಯವದನ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರು "ಕಪಿಲ ಮತ್ತು ದೇವದತ್ತ" ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿ ಪದ್ಮಿನಿಯ ಕಥೆ. ಸ್ನೇಹವು ಅವಿಭಜಿತವಾಗಿದೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಎರಕಹೊಯ್ದವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಇಬ್ಬರ ಜೀವನವನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಾಟಕದ ಹಿಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಾಗಿದೆ? ನಾವು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆಯೇ ಅಥವಾ ಅವರ ಹೃದಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆಯೇ? ಇಲ್ಲಿ ಹೃದಯವು ದೇಹವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ತಲೆಯು ಅಮೂರ್ತ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ನೀವು ಇಷ್ಟಪಡುವದನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ. ಇದು ಜಟಿಲ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಲೆ. ಹಯವದನ ನಾಟಕವನ್ನು ಡಾ. ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಖ್ಯಾತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಅವರು ತಮ್ಮ ಲಲಿತ ಸಂಗೀತದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬೆನಕನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ, "ಹಯವದನ" ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ, ಚೆನ್ನೈ, ಕೋಲ್ಕೊತ್ತಾ, ಗೋವಾ ಮತ್ತು

ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹುತ್ತವ ಬಡಿದರೆ:

ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಬರೆದ ಕನ್ನಡದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಾಟಕವಾಗಿದೆ, ಇದು ಕೆಟ್ಟ ರಾಜನನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ. ಇದು ನಾಟಕಕಾರ ಸಂಸಾ ಅವರ ಮೂಲ ವಿಗಡ ವಿಕ್ರಮ ರಾಯನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಗಿದೆ. ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಬದಲಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಜರಲ್ಲ. 1975ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ನಾಟಕವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದು ಸಮಕಾಲೀನ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದೆ

ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ:

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿವಿಧ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬ ಮಹೋನ್ನತ ನಾಟಕಕಾರ ಕಂಬಾರರು ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳು ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ, ಗೌಡರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭಾಗಲಬ್ಧ ಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಪುರುಷನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಮಾಜವು ಪುರುಷರ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ನೈಜ ಕಡೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಕುರುಡರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಯುಗಯುಗಗಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ, ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿನ ಶಾರಿ ಮತ್ತು ನಿಂಗಿ ಗೌಡರ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ಬೂಟಾಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಮಹಿಳೆಯರು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದಮನಿಸುವ ಮತ್ತು ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ಸುಳ್ಳು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವ ಪಿತೃಪ್ರಭುತ್ವದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬಲವಾದ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಂತರಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಲಲಿತ ಸಂಗೀತದೊಂದಿಗೆ ರಂಗಭೂಮಿ ದಂತಕಥೆ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತ್ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಬೆನಕನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು

ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ, ಚೆನ್ನೈ, ಕೊಲ್ಕೊತ್ತಾ ಸೇರಿದಂತೆ ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ 'ಜೋಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ'' ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡಿದೆ.

ಸತ್ತವರ ನೆರಳು:

ಜಿ. ಬಿ. ಜೋಶಿಯವರ ಸತ್ತವರ ನೆರಳು ನಾಟಕವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಟೀಕಿಸುತ್ತದೆ. 1974ರಲ್ಲಿ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಸತ್ತವರ ನೆರಳು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಾಗ, ಅದನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗೀತಮಯವಾಗಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ನಾಟಕದ ವೇದಿಕೆ, ಹಾಡುಗಳು, ಬೆಳಕು, ಅಭಿನಯ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಎಲ್ಲವೂ ನವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಸಹಜವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜಿಯಾಗದೆ ಟೀಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಬೆನಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು 600 ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಇದು 50 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಡೆದು ಹೋದ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂದಿಗೂ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶಕ ಜಿ. ಎಸ್. ಆಮೂರ ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ''ಸತ್ತವರ ನೆರಳು ಸಂಘರ್ಷ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದ್ರವತೆ ಹೊಂದಿದೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ 600 ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಂಡಿರುವುದು ಸಣ್ಣ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಗ್ಯಾಬಾಳ್ಯಾ:

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಜಾನಪದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದು, ಮಿತ್ರ ದ್ರೋಹ ಮತ್ತು ದುರಂತವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಶೆಟ್ಟಿಯ ಹೆಂಡತಿಯು ಸಂಗಪ್ಪನ ಜೊತೆ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪರರ ಹೆಂಡತಿಯರ ಮೇಲೆ ಪುರುಷ ಕಣ್ಣು ಹಾಕಿದಾಗ ಆಗುವ ದುರಂತವೆಂಥದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಾಯಪ್ಪ ಪತ್ತಾರ್ ಅವರು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಇವರು 1860 ರಿಂದ 1950ವರೆಗೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು. ಇವರು ಜನಪದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗೀತ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಇದರಿಂದ ನಾಟಕವು ಗ್ರಾಮೀಣ ನಾಟಕವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಇದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಯಿತು. 1970ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತ ಅವರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು, ಅದೇ

ರೀತಿ 1980ರಲ್ಲಿ ಕೆ. ವಿ. ಅಕ್ಷರ ಅವರು ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ:

ಪು. ತಿ. ನ. ಅವರ ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ ನಾಟಕವು ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಬಿ ವಿ ಕಾರಂತ್ ಅವರು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೃತ್ಯ ನಾಟಕ, ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಟಕವು ಗೋಕುಲದ ಹೃದಯ ಮಿಡಿತವಾಗಿದ್ದ ಹದಿಹರೆಯದ ಮತ್ತು ಲವಲವಿಕೆಯ ಕೃಷ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಗೋಕುಲದ ಕೃಷ್ಣನು ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲಿಂಗವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಹುರಿದುಂಬಿಸಲು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಂತ್ರಿಕ, ಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಣಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಅಕ್ರೂರನ ಮೂಲಕ ಕಂಸನಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಮಥುರೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವಂತೆ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಗೋಕುಲವನ್ನು ಮಥುರಾಗೆ ಬಿಡುವಂತೆ ಮನವೊಲಿಸಿದನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಕೃಷ್ಣನು ಭಾರವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಗೋಕುಲದಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಗೋವುಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಳಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹೋಗದಂತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಆತ್ಮದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದು, ಕಲಾವಿದರಿಂದ ವಿನೋದ ಮತ್ತು ಉಲ್ಲಾಸ ಮತ್ತು ಭವ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಕಾಂತಿಯುತವಾದ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ:

ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕವಾಗಿದೆ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಬದಲಾವಣೆ. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ತಳುಕಿ ಹಾಕಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಹೊರಟವರು ಬಸವಣ್ಣ. ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ಬಸವಣ್ಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ರುದ್ರ ಮತ್ತು ಉಷಾ ಇವರು ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ, ನಾಯಕಿಯಾದರೂ ಕೂಡ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರೇರಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಬಸವಣ್ಣ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಸ್ತುವುಳ್ಳ ನಾಟಕವನ್ನು ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರವರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳು:

ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತ ಅವರು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ತಾವೇ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಜರ ಶಾಲೆ, ಹೆಡ್ಡಾಯಣ, ನೀಲಿ ಕುದುರೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರೆದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಆಗಿದ್ದ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು ಇಲ್ಲೀಗ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ನಾಟಕ ಪಂಜರಶಾಲೆಯು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್ ಅವರ ಕಥೆ ಆಧರಿಸಿದ್ದು; ಎರಡನೆಯ ನಾಟಕ ಹೆಡ್ಡಾಯಣವು ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರ ಕಥೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆದದ್ದು. ಮೂರನೆಯ ನಾಟಕ ನೀಲಿಕುದುರೆಯು ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಮೂಲವೊಂದರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದದ್ದು. ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರ ರಂಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಈ ಸಂಕಲನವು ಪ್ರಯೋಗಕಾರರಿಗೂ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿದೆ.

ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರಿಗೆ 1981ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅಮೋಘ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಚಲನಚಿತ್ರ, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಎರಡು ಬಾರಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಂಗೀತಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಅವರು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಳಿದಾಸ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರಿಂದ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ನೀಡಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ರಂಗಭೂಮಿ ಕಲಾವಿದರ ಅಗ್ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರ ಹೆಸರು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ರಂಗನಿರ್ದೇಶಕರು, ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರವರು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೂ ತಮ್ಮ ಅಪಾರವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೀಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣನವರ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ನಂತರ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬನಾರಸ್‌ಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೆಹಲಿ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಬಂಗಾಳ ಮುಂತಾದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ 1980ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಹೆಸರಾಂತ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ರಂಗನಿರ್ದೇಶನದ ಕೈಚಳಕವನ್ನು

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದವರು ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ಎಂದರೆ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಯಾಗಲಾರದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಂಗಾಯಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು ಅಲ್ಲದೆ ಇವರು ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ರಂಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಅಕ್ಷರ ಕೆ. ವಿ. , (2010), ರಂಗ ಪ್ರಪಂಚ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು.
2. ಅಕ್ಷರ ಕೆ. ವಿ. , (1999), ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು.
3. ಮರುಳು ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಕೆ. , (2015), ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ, ಅಕಿಂತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ರಂಗನಾಥ ಎಚ್. ಕೆ. , (1978), ಕರ್ನಾಟಕ ರಂಗಭೂಮಿ, ಹೇಮಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
5. ಕಾರಂತ ಬಿ. ವಿ. (ಲೇ), ವೈದೇಹಿ (ನಿರೂಪಣೆ), (2003), ಇಲ್ಲಿರಲಾರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ: ಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳ ಕಥನ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.